

**Tips &
Tricks**

Leptospirose?

**Vaccinatie combineren
met hygiënemaatregelen
is de oplossing!**

Leptospirose?

Vaccinatie combineren met hygiënemaatregelen is de oplossing!

Leptospirose: de 'vergeten groente' onder de vruchtbaarheidsstoornissen

Leptospirose is een ziekte die wordt veroorzaakt door vochtminnende spiraalvormige bacteriën, de Leptospiren. Deze komen wereldwijd voor en kunnen verschillende diersoorten besmetten, ondermeer ratten, muizen, honden, varkens, herkauwers en ook de mens. Uit recent onderzoek op 10 Nederlandse zeugenbedrijven met vruchtbaarheidsproblemen bleek dat 17% van de onderzochte monsters positief was en werd aangetoond dat 7 van deze 10 bedrijven in contact geweest zijn met Leptospiren die ziekte kunnen veroorzaken bij het varken. De bacteriën komen in de bloedbaan terecht via wondjes in de huid of via de slijmvliezen van o.a. mond, ogen en neus, waarna ze vermenigvuldigen in verschillende organen zoals de lever, nieren en het voortplantingsstelsel. Besmette dieren scheiden de kiem uit via de urine en dit gedurende lange tijd.

Hoe uit leptospirose zich?

Bij varkens verloopt een infectie meestal zonder duidelijke symptomen. Echter, wanneer een varkensbedrijf voor de eerste keer besmet raakt, of wanneer de afweer van de stapel wat lager is, kunnen de gevolgen van een infectie groot zijn, vooral bij de drachtige zeugen. Een acute infectie uit zich door koorts, lusteloosheid en verminderde eetlust. Hoge koorts kan leiden tot terugkomers en verwerpers. Sommige soorten Leptospiren kunnen gedurende meerdere maanden tot zelfs twee jaar in de nieren en het voortplantingsstelsel van de zeug vertoeven. Dit kan leiden tot chronische vruchtbaarheidsproblemen die men niet altijd direct opmerkt in de stal, maar wel zichtbaar zijn in de bedrijfsresultaten, zoals een verhoogd percentage verwerpers en terugkomers, en een stijging van het aantal mummies, doodgeboren en zwakgeboren biggen.

Moeilijk op te sporen...

Op basis van het klinisch beeld alleen is leptospirose in de praktijk moeilijk te herkennen. De symptomen zijn meestal vrij mild en daarnaast ook weinig specifiek. Vaak denkt men in eerste instantie aan een infectie met PRRSV, PCV2, griep of parvovirus, die gelijkaardige problemen kan veroorzaken. Tot op heden is de diagnose – vooral bij chronische infecties – zeer moeilijk te stellen, enerzijds omdat er geen ideale test voorhanden is en anderzijds omdat de analyses erg duur zijn, waardoor de kosten snel oplopen.

Wat zijn de risicofactoren?

Leptospirose verspreidt zich via direct contact met een besmet dier en/of urine, en indirect via met urine besmet water. Sommige Leptospiren kunnen gemakkelijk van de ene diersoort naar de andere overgaan. Daarom hebben gemengde bedrijven die naast varkens ook andere diersoorten zoals schapen en runderen houden een groter risico op leptospirose. Hetzelfde geldt voor bedrijven met een ratten- of muizenplaag, of met een hond die toegang heeft tot de stallen. Leptospiren kunnen gedurende meerdere maanden overleven in vochtige omstandigheden. In zoet water kunnen ze onder bepaalde omstandigheden zelfs vermenigvuldigen. Hierdoor wordt leptospirose ook vaak gelinkt met het gebruik van oppervlaktewater op het bedrijf en vochtige vloeren in de stallen.

Hoe kunnen we leptospirose aanpakken?

Op bedrijven met lang aanhoudende vruchtbaarheidsproblemen waarbij routine-onderzoek geen duidelijke oorzaak naar voor kan schuiven (zoals bijvoorbeeld PRRS, PCV2, griep en parvovirus), raadt men aan om diagnostisch te vaccineren tegen leptospirose. Diagnostische vaccinatie houdt in dat men - zonder eerst de diagnose te stellen - de gehele zeugenstapel vaccineert en vervolgens nagaat of de situatie verbetert. Ook op bedrijven waar risicofactoren voor leptospirose aanwezig zijn, kan vaccinatie zinvol zijn. Vaccinatie tegen leptospirose vermindert de klinische symptomen en de infectiedruk op het bedrijf. Voor een optimaal resultaat, moet vaccinatie steeds gecombineerd worden met goede hygiëne- en biosecuritymaatregelen. Bij de aanpak van leptospirose zijn vooral de volgende zaken van belang:

- Zorg voor een goed ongediertebestrijdingsplan.
- Laat geen honden toe in stal.
- Vermijd vochtige vloeren in de zeugenstal: werk onregelmatigheden in de vloer weg en zorg voor een voldoende hoge hellingsgraad (5%).
- Leptospiren zijn gevoelig voor de meeste reinigings- en ontsmettingsmiddelen, en kunnen niet tegen droogte. Reinig, ontsmet en droog dus grondig alle oppervlakten en materialen die in contact komen met urine.

Bij het vermoeden van een leptospirose-uitbraak kunnen zeugen met koorts behandeld worden met enerzijds ontstekingsremmers en anderzijds antibiotica. Deze slagen er echter niet in om de kiem volledig uit te schakelen en bovendien is het langdurig gebruik ervan ongewenst. Daarom is vaccineren, én de nodige hygiëne-biosecuritymaatregelen in acht nemen, dus de boodschap. Tot slot mag men niet vergeten dat leptospirose een zöonose is. Besteed dus ook voldoende aandacht aan uw persoonlijke hygiëne bij het vermoeden van een uitbraak!

Figuur 1 Aangezien Leptospiren van vocht houden, moeten vochtige vloeren in de zeugenstal zoveel mogelijk vermeden worden.

OM TE ONTHOUDEN

- Leptospirose is een bacteriële aandoening die wereldwijd en bij veel diersoorten, waaronder het varken, voorkomt. Bij varkens uit de ziekte zich voornamelijk door vruchtbaarheidsproblemen zoals terugkomers, verwerpers, doodgeboorte, zwakgeboren biggen en mummies.
- De ziekte verspreidt zich door direct contact met besmette dieren en/of urine, en indirect via met urine besmet water.
- De diagnose van leptospirose is moeilijk te stellen.
- Gemengde bedrijven, de hond in de stal, ongedierte, vochtige vloeren en het gebruik van oppervlaktewater zijn risicofactoren voor leptospirose.
- Vaccinatie is de beste manier om leptospirose aan te pakken en te voorkomen, samen met hygiëne- en bioveiligheidsmaatregelen. Denk hierbij aan een goed ongediertebestrijdingsplan, het weren van honden uit de stal, vermijden van vochtige vloeren, en een grondige reiniging, ontsmetting en droogstand.
- Leptospirose is een zöonose! Persoonlijke hygiëne is dus ook belangrijk.

Meer informatie:

www.my-msd-animal-health.nl/varken/varkensziekten/leptospirose